

ชื่อเรื่อง : ต้นแบบการจัดการอาชีวศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) สาขาวิชาช่างกลเกษตร วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีบุรีรัมย์บุรีรัมย์

ชื่อผู้วิจัย : นายวิทยา พลศรี

ปีที่วิจัย : ปีการศึกษา 2562

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่อง ต้นแบบการจัดการอาชีวศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) สาขาวิชาช่างกลเกษตร วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีบุรีรัมย์บุรีรัมย์ เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) ใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Method) ระหว่าง การวิจัยเชิงปริมาณและการวิจัยเชิงคุณภาพ มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพและแนวทางต้นแบบการจัดการอาชีวศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) สาขาวิชาช่างกลเกษตร วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีบุรีรัมย์บุรีรัมย์ 2) เพื่อสร้างต้นแบบการจัดการอาชีวศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) สาขาวิชาช่างกลเกษตร วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีบุรีรัมย์บุรีรัมย์ 3) เพื่อทดลองใช้ต้นแบบการจัดการอาชีวศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) สาขาวิชาช่างกลเกษตร วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีบุรีรัมย์บุรีรัมย์ 4) ประเมินผลการใช้ต้นแบบการจัดการอาชีวศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) สาขาวิชาช่างกลเกษตร วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีบุรีรัมย์บุรีรัมย์ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ ศึกษาสภาพโดยใช้แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 70 ข้อ เก็บจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 77 คน ซึ่งได้มาโดยเจาะจง หาแนวทางโดยใช้แบบสัมภาษณ์ผู้ที่มีความรู้และประสบการณ์เกี่ยวข้องกับการจัดการอาชีวศึกษา จำนวน 8 ข้อ โดยสัมภาษณ์จากผู้ที่มีความรู้และประสบการณ์ จำนวน 13 คน ตรวจสอบร่างรูปแบบโดยการสนทนากลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 13 คน ทดลองใช้ตามคู่มือการใช้รูปแบบ และประเมินผลการทดลองใช้โดยใช้แบบสอบถาม จำนวน 25 คน และประเมินรูปแบบ โดยบุคลากรและผู้ทรงคุณวุฒิในการใช้รูปแบบ จำนวน 13 คน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการศึกษาสภาพและแนวทางการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) สาขาวิชาช่างกลเกษตร วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีบุรีรัมย์

1. ผลการศึกษาสภาพการจัดการอาชีวศึกษา หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) สาขาวิชาช่างกลเกษตร วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีบุรีรัมย์ ด้วยแบบสอบถาม พบว่า โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ใน ระดับมาก เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ปัจจัยนำเข้า (Input) ด้านคุณลักษณะผู้นำ (Leadership Characteristic) ผู้สำเร็จการศึกษา (Output-Outcome) และกระบวนการจัดการ (Process) ตามลำดับ

2. ผลการศึกษาแนวทางการจัดการอาชีวศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) สาขาวิชาช่างกลเกษตร วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีบุรีรัมย์ ด้วยการสัมภาษณ์ สรุปได้ดังนี้ 1) ด้านคุณลักษณะผู้นำ พบว่า ควรมีความรู้ความสามารถ มีทักษะด้านภาษา เป็นผู้นำทางวิชาการ มีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล สนใจในการผลิตและพัฒนากำลังคนด้านอาชีวศึกษาด้านช่างกลเกษตร อย่างแท้จริง สามารถติดต่อสื่อสารกับองค์กร หน่วยงานภาครัฐและเอกชน 2) ด้านปัจจัยนำเข้า พบว่า ควรประกอบด้วยผู้เรียน ครู และบุคลากร ทรัพยากร งบประมาณเทคโนโลยี สื่อ ครุภัณฑ์ สถานประกอบการ สถานศึกษาเครือข่ายความร่วมมือ (MOU) ครุฝึกในสถานประกอบการที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน 3) ด้านกระบวนการจัดการ พบว่า ควรประกอบด้วย การพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การพัฒนาบุคลากร กระบวนการวางแผน การแสวงหาความร่วมมือ การควบคุมคุณภาพของหลักสูตร 4) ด้านผู้สำเร็จการศึกษา พบว่า ควรประกอบด้วย

ความพึงพอใจของสถานประกอบการ คุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษา ภาษาในการติดต่อสื่อสารมีความ
รับผิดชอบ ระเบียบวินัย เป็นต้น

2. ผลการสร้างและทดลองใช้รูปแบบการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี สาขาวิชา ช่างกล
เกษตร วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีบุรีรัมย์ สรุปได้ดังนี้

ต้นแบบที่สร้างขึ้นมี 7 องค์ประกอบหลัก ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 ผู้บริหารอาชีวศึกษาที่มีสมรรถนะ
ประกอบด้วย องค์ประกอบย่อย 1) มีความรู้ด้านวิชาชีพเฉพาะทาง (Knowledge) 2) มีความสามารถในการสื่อสารระดับสากล (Communication) 3) ความมุ่งมั่นพยายาม (Fight) และ 4) พร้อมให้การสนับสนุน (Support) องค์ประกอบที่ 2 ผู้บริหารอาชีวศึกษาที่มีวิสัยทัศน์ ประกอบด้วย 1) มีวิสัยทัศน์ (Vision) 2) ความเป็นผู้นำ (Leader) และ 3) ความสามารถในการประสานงาน (Junction) องค์ประกอบที่ 3
ปัจจัยนำเข้า การวางแผน งบประมาณ สื่อ เทคโนโลยี และอาคารสถานที่ ประกอบด้วย 1)การวางแผน และ ( ) งบประมาณ Planning and Budget) 2) สื่อ เทคโนโลยี (Information and Technology) 3) อาคาร
สถานที่ (Building) องค์ประกอบที่ 4 ปัจจัยนำเข้า ผู้เรียนและครู ประกอบด้วย 1) ผู้เรียน และ 2) ครูและการ
พัฒนาครู องค์ประกอบที่ 5 การจัดการพัฒนาหลักสูตร การเรียนการสอน ยกกระดับสู่ความเป็นเลิศ
ประกอบด้วย 1) การพัฒนาหลักสูตร 2) การจัดการเรียนการสอน และ 3) การยกระดับสู่ความเป็นเลิศ
องค์ประกอบที่ 6 การอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ประกอบด้วย 1) สถานประกอบการ 2) สถานศึกษาใน
ประเทศ และ 3) สถานศึกษาต่างประเทศ องค์ประกอบที่ 7 ผู้สำเร็จการศึกษา ประกอบด้วย 1) คุณลักษณะ
ของผู้สำเร็จการศึกษา และ 2) ความสำเร็จของสาขาช่างกลเกษตรและสถานศึกษา

3. ผลการทดลองใช้ต้นแบบ พบว่า ความคิดเห็นจากผู้ร่วมทดลองใช้ที่มีต่อต้นแบบ การจัดการ
อาชีวศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) สาขาวิชาช่างกลเกษตร วิทยาลัยเกษตรและ
เทคโนโลยีบุรีรัมย์ ครั้งที่ 1 (มีนาคม 2562) ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} =$
4.56) เมื่อพิจารณาเป็นรายองค์ประกอบ พบว่า องค์ประกอบที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ปัจจัยนำเข้า ผู้เรียนและ
ครูช่างกลเกษตร อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาได้แก่ ปัจจัยนำเข้า การวางแผน งบประมาณ สื่อ เทคโนโลยี
และอาคารสถานที่ และผู้บริหารอาชีวศึกษาที่มีวิสัยทัศน์ ตามลำดับ เมื่อสรุปผลความคิดเห็นจากผู้ร่วมทดลองใช้
ครั้งที่ 2 (มีนาคม 2563) ในภาพรวม มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจสูงกว่าครั้งที่ 1 อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} =$ 4.60)
เมื่อพิจารณาเป็นรายองค์ประกอบ พบว่า องค์ประกอบที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ องค์ประกอบผู้บริหารอาชีวศึกษา
ที่มีสมรรถนะ/ปัจจัยนำเข้า ผู้เรียนและครูช่างกลเกษตร อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาได้แก่ ปัจจัยนำเข้า การ
วางแผน งบประมาณ สื่อ เทคโนโลยี และอาคารสถานที่ รวมถึงการจัดการอาชีวศึกษาระบบ ทวิภาคี
ตามลำดับ

4. ผลการประเมินรูปแบบการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี สาขาวิชาช่างกลเกษตร วิทยาลัย
เกษตรและเทคโนโลยีบุรีรัมย์

4.1 สรุปผลการประเมินต้นแบบการจัดการอาชีวศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง
(ปวส.) สาขาวิชาช่างกลเกษตร วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีบุรีรัมย์ พบว่า ในภาพรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับ
มากที่สุด ($\bar{X} =$ 4.66) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านของต้นแบบ พบว่า มีความเหมาะสม มากที่สุด รองลงมา ได้แก่
มีความสอดคล้อง และมีความเป็นประโยชน์ ตามลำดับ เมื่อพิจารณาตามเกณฑ์การประเมินรูปแบบพบว่า ผ่าน
เกณฑ์การประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ โดยมีค่าเฉลี่ย สูงกว่า 3.50 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานไม่
เกิน 1.00 ทุกองค์ประกอบ โดยมีข้อเสนอแนะว่า ควรมุ่งเน้นในการพัฒนาผู้เรียนและผู้สำเร็จการศึกษาให้มี
ศักยภาพ ความสามารถทางวิชาชีพ ตรงตามความต้องการของตลาดแรงงานภาคอุตสาหกรรมเกษตรและ
สามารถขยายผลความสำเร็จสู่ชุมชน สังคม ได้อย่างยั่งยืน

4.2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาตามต้นแบบการจัดการอาชีวศึกษา หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) สาขาวิชาช่างกลเกษตร วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีบุรีรัมย์ จำนวน 20 คน มีระดับผลการเรียนเฉลี่ย 3.76 อยู่ในระดับดีมาก แยกตามหมวดวิชา ดังนี้ หมวดวิชาเลือกเสรี/ฝึกงาน/โครงการ มีระดับผลการเรียนเฉลี่ย 4.00 อยู่ในระดับดีมาก หมวดวิชาทักษะวิชาชีพ มีระดับผลการเรียนเฉลี่ย 3.69 อยู่ในระดับดีมาก หมวดวิชาทักษะชีวิต มีระดับผลการเรียนเฉลี่ย 3.60 อยู่ในระดับดีมาก และกิจกรรมเสริมหลักสูตร ผ่านทุกรายวิชา

4.3 สมรรถนะของนักศึกษา ตามความคิดเห็นของครูผู้สอนในระบบทวิภาคีและครูฝึกในสถานประกอบการมีความเห็นว่า นักศึกษาที่ผ่านการฝึกตามต้นแบบการจัดการอาชีวศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) สาขาวิชาช่างกลเกษตร วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีบุรีรัมย์ ในภาพรวมนักศึกษามีสมรรถนะ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.67$) และเมื่อพิจารณาเป็น รายข้อ พบว่า มีการทำงานเป็นกลุ่มในบทบาทผู้นำและผู้ตามที่ดี อยู่ในระดับมากที่สุด มีคุณธรรมจริยธรรมซื่อสัตย์สุจริตและมีความสำนึกต่อส่วนรวม อยู่ในระดับมากที่สุด มีทักษะในงานอาชีพที่ได้รับมอบหมาย อยู่ในระดับมากที่สุด

4.4 การมีงานทำและศึกษาต่อของผู้สำเร็จการศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) สาขาวิชาช่างกลเกษตร วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีบุรีรัมย์ จำนวน 20 คน พบว่า ผู้สำเร็จการศึกษาที่ทำงานในสถานประกอบการ จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 85 และศึกษาต่อในระดับปริญญาตรี จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 15

คำสำคัญ : ต้นแบบการจัดการอาชีวศึกษา, ระบบทวิภาคี, สาขาวิชาช่างกลเกษตร